

УДК 796.032.2(477)

Середа Ю.¹, Порада О.В.²

¹студент, НУ «Запорізька політехніка»

²ст. викладач, НУ «Запорізька політехніка»

ВКЛАД УКРАЇНСЬКИХ СПОРТСМЕНІВ В ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ

Перемоги українських спортсменів на Олімпійських іграх мають величезне значення для світу. Вони свідчать про високий рівень фізичної підготовки та таланту українських атлетів, а також визначають Україну як визнаного гравця у глобальній спортивній сфері.

Шлях українських спортсменів до вершин спортивного Олімпу розпочався понад 100 років тому з утворення Київського олімпійського комітету в 1913 році під керівництвом А. К. Анохіна.

У ці роки в Україні нараховувалось біля 200 різних спортивних колективів, в яких займалося спортом близько 8 тисяч чоловік. Так, окрім кількох уже існуючих на той час спортивних товариств «Сокіл», «Орел», автомобілістів, туристів, повітроплавання, яхт-клубів, було створено гурток «Спорт», тенісний клуб, клуб любителів спорту, гімнастичне товариство, київське спортивне товариство та ін. Було реконструйовано велотрек та побудовано стадіон.

До 1917 року, в Україні проводилися різноманітні змагання, зазвичай пов'язані зі спортом, а також з національними традиціями та звичаями.

Одним із найпоширеніших видів спорту в Україні був футбол. У Києві 1901 року було створено першу футбольну команду, а вже за кілька років в інших містах України з'явилися власні команди. 1911 року відбувся перший чемпіонат Київської губернії з футболу, а 1914 року було створено Всеросійський футбольний союз.

Також в Україні популярним був гирьовий спорт. 1910 року відбувся перший чемпіонат Київської губернії з гирьового спорту, а 1912 року у Львові було створено першу гирьову школу.

Українські національні змагання також були дуже популярними. Зокрема, проводилися змагання з боротьби, дзюдо, кулачного бою, а також традиційних українських забав, таких як козацькі забави та народні гуляння.

Після Жовтневого перевороту 1917 року спортивне життя в Україні активізувалося ще більше. Почали будуватись спортивні споруди, створюватися нові спортивні організації, зросла кількість людей, що займалися спортом. 1923 році в Харкові на стадіоні «Спартак» та на Дніпрі у Києві (водні види спорту) пройшла I Всеукраїнська спартакіада, в якій взяло участь близько 300 спортсменів з 8 губерній. Обов'язковим для всіх учасників було багатоборство – шестиборство для чоловіків і триборство для жінок. Не всі лідери молодого української «королеви спорту» вийшли на старт в Харкові.

Обов'язкові нововведення торкнулися також і футболістів. Перед усіма без винятку іграми тепер мали відбувати змагання з обведення м'яча на 110-метровій лінії. Точності удару. Бігу на 60м та в естафетному бігу 11х1000м, що з часом замінила естафета 11х100м. Під час розіграшів призів це «навантаження» іноді відіграло вирішальне значення.

1923 р. в Харкові було створено Вищу раду фізичної культури України, яка об'єднала усі спортивні товариства. Новому керівному органу було надано функції Олімпійського комітету України, що на той час припинив свою діяльність. Тридцять років стали періодом бурхливого розвитку українського спорту.

У 1930 році було відкрито у Харкові Державний інститут фізичної культури України (ДФКУ). П'ять технікумів фізичної культури працювали в Києві, Дніпропетровську, Одесі, Луганську й Артемівську. У 1931 році в Харкові було відкрито науково-дослідний інститут фізичної культури, а в 1935 р. при ДФКУ була утворена вища школа тренерів.

В Україні виросла велика група спортсменів вищої кваліфікації. Наприклад, у 1935 році В.Титов встановив два світових рекорди з кульової стрільби. Важкоатлет Г.Попов, застосовуючи науково обґрунтовану систему підготовки, протягом трьох років (1938-1940 рр.) встановив 126 рекордів СРСР, 79 з яких перевищували світові. Інтенсивно розвивалась база для занять спортом. У 1940 році в Україні було вже 610 стадіонів і комплексних спортивних майданчиків, більше 2,5 тисяч футбольних полів, біля 1,5 тисячі спортивних залів, біля 15 тисяч ігрових майданчиків.

Принципово новий етап розвитку спорту вищих досягнень розпочався в Україні після визнання МОК Олімпійського комітету СРСР і прийняття рішення про участь у Іграх XV Олімпіади 1952 р. в Гельсінкі. Спортивні організації, тренери і спортсмени України включилися в олімпійську підготовку.

Не дивлячись на відсутність досвіду участі в міжнародних змаганнях, спортсмени України чудово виступили на Іграх XV Олімпіади.

Олімпійські ігри у Хельсінкі (1952 р.) були першими, де прийняли участь спортсмени колишнього СРСР. 25 представників України здобули 10 золотих, 9 срібних та 1 бронзову нагороду. Гімнаст зі Львова Віктор Чукарін став володарем золотої медалі абсолютного чемпіона та золотих медалей у вправах на коні, стрибках і у командному заліку. У вправах на брусах і кільцях він завоював срібні медалі. Львів'янин Дмитро Леонкін отримав золоту медаль за командну першість і бронзову за вправи на кільцях. Харків'янка Марія Гороховська виграла золоту медаль абсолютної чемпіонки і чотири срібні медалі у всіх видах гімнастичного багатоборства. Киянка Ніна Бочарова посіла друге місце у багатоборстві і перше у вправах на колоді. На золоту сходинку олімпійського п'єдесталу після концентраційних таборів Другої світової війни, піднявся борець класичного стилю – спортсмен із Запоріжжя – Яків Пункін. Таким чином майже весь здобуток олімпійських медалей Україні принесли гімнасти.

Належно виглядали спортсмени України і на Іграх Олімпіади у 50-60- і роки. Кожна четверта золота медаль була українською. В цей період в Україні була вихована плеяда видатних спортсменів сучасного олімпійського руху: гімнасти В.Чукарін, Л.Латиніна, Б.Шахлін, М. Гороховська; легкоатлети В.Голубничий, В.Крепкіна, важкоатлет Л.Жаботинський, плавчиха Г.Прозуменщикова, веслувальник А.Шапаренко. Такі результати були відображенням добре відпрацьованої системи підготовки в Україні спортсменів вищої кваліфікації.

З 1991 року, коли Україна стала незалежною державою, вона брала участь у всіх Літніх Олімпійських іграх, за винятком Олімпійських ігор 1992 року в Барселоні, через те, що збірна команда була утворена з дуже малих термінів та не змогла підготуватися належним чином.

Україна зарекомендувала себе як країна із високопрофесійною спортивною командою, здатною здобувати медалі у різних дисциплінах.

З 1996 року Україна в Літніх Олімпійських іграх виборола 139 медалей з яких на рахунку українських спортсменів 35 "золотих", 36 "срібних", а також 68 "бронзових" медалей:

1996 (Атланта): золото - 9, срібло - 2, бронза - 12.

2000 (Сідней): золото - 3, срібло - 10, бронза - 10

2004 (Афіни): золото- 8, срібло - 5, бронза – 9

2008 (Пекін): золото - 7, срібло - 4, бронза - 11

2012 (Лондон): золото - 5, срібло - 4, бронза - 10

2016 (Ріо-де-Жанейро): золото - 2, срібло - 5, бронза – 4

2020/2021 (Токіо): золото - 1, срібло - 6, бронза – 12.

Всього за 69-річний період участі у Літніх та Зимових Олімпійських іграх українські спортсмени завоювали 658 медаль (станом на 2021 рік), з них: 240 золотих, 184 срібних, 229 бронзових нагороди. В тому числі за період незалежності нашої держави – 140 нагород у Іграх Олімпіад (36 золотих, 36 срібних та 68 бронзових медалей) та 9 – на зимових олімпійських іграх (3 золоті, 2 срібні та 4 бронзові медалі).

Підбиваючи підсумки шляху України до вершин спортивного Олімпу зауважимо, що українські спортсмени – важливі представники своєї країни на міжнародній арені, які демонструють свою відданість, талант та здібності у спорті. Їхні перемоги сприяють зміцненню спортивної співпраці між країнами, взаєморозумінню та підтримці міжнародних спортивних ідей.